

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia*11 maja*..... 2022 roku

**w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Łęg nad Sweliną”**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na 3 lata zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Łęg nad Sweliną”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, określono w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określono w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Radosław Iwiński

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
<i>Zagrożenia istniejące wewnętrzne</i>		
1.	Sukcesja łąk z klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i>	1) Koszenie łąk; 2) wycinka samosiewów i odrośli drzew i krzewów; 3) usunięcie biomasy poza rezerwat.
2.	Zanikanie miejsc rozrodu płazów.	Poszerzenie i pogłębienie zarastających obniżzeń terenu stanowiących miejsce godowania i rozrodu płazów
<i>Zagrożenia potencjalne wewnętrzne</i>		
3.	Nie stwierdzono	Nie wskazuje się
<i>Zagrożenia istniejące zewnętrzne</i>		
4.	Wpadanie płazów i drobnych ssaków do nieczynnej betonowej studzienki.	Zabezpieczenie wlotu studzienki.
5.	Występowanie gatunku inwazyjnego - rdestowca pośredniego <i>Reynoutria x bohemica</i> .	Usuwanie roślin i ich utylizacja.
6.	Migracja diaspor roślin gatunków obcych i inwazyjnych pochodzących z sąsiadujących z rezerwatem ogródków działkowych.	W przypadku stwierdzenia na terenie rezerwatu gatunków roślin stwarzających zagrożenie dla rodzimej flory rezerwatu – usuwanie i utylizacja.
7.	Presja turystyczna w obrębie rezerwatu i zawlekanie gatunków obcych do wnętrza rezerwatu.	Brak możliwości zapobiegania zawlekania gatunków obcych.
<i>Zagrożenia potencjalne zewnętrzne</i>		
8.	Nie stwierdzono	Nie wskazuje się

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
z dnia ...*11 maja*..... 2022 roku

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych ¹⁾
Koszenie łąk z klasy <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> .	Koszenie we wrześniu na powierzchni 0,83 ha, przy czym ok. 0,03 ha (wydz. 239 i) pozostawić bez koszenia w roku 2022. Roślinność kosić ręcznie na wysokości ok. 15 cm przy użyciu podkaszarki. Biomasę zebrać i wynieść lub wywieźć poza rezerwat. Podczas wywozu biomasy nie niszczyć podłoża i nie tworzyć kolein.	wydz. 239 i, 239 d.
Wycinka samosiewów i odrosli drzew i krzewów.	Wycinka w obrębie łąk. Odrośla drzew i krzewów należy wrywać z korzeniami lub gdy nie ma takiej możliwości wycinać jak najniżej, w miarę możliwości przy samym gruncie.	wydz. 239 i, 239 d.
Poszerzenie i pogłębienie zarastających obniżeń terenu stanowiących naturalną nieckę – miejsce godowania i rozrodu płazów.	Ręczne pogłębienie (do ok. 50-70 cm) i poszerzenie (o ok. 1,5 m) obniżeń terenu z zachowaniem łagodnych spadków dna i boków. Pozyskany przy pogłębieniu nadkład ziemi należy usunąć poza łąkę na obszar lasu. Prace należy wykonać w okresie od 1 sierpnia do 15 września, by zminimalizować ryzyko oddziaływania na płazy będące w różnych stadiach rozwojowych i mogące korzystać ze zbiorników.	wydz. 239 d
Zabezpieczenie wlotu betonowej studzienki.	Wymiana wieka nieczynnej studzienki lub tymczasowe zabezpieczenie w sposób uniemożliwiający wpadanie płazów i drobnych ssaków.	wydz. 239 i
Usuwanie rdestowca pośredniego <i>Reynoutria x bohemica</i> .	Przyjąć następujące metody usuwania: 1) wykopanie i wywiezienie całych roślin, w tym ich części podziemnych lub 2) wycinanie roślin najniżej jak to możliwe. Zabiegi powtarzać aż do ustąpienia gatunku.	wydz. 239 f

¹⁾ Według Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gdańsk na lata 2015-2024.

	Po usunięciu, powstałą biomasę należy zagospodarować w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie rdestowca np. poprzez spalanie wysuszonych pędów.	
Monitorowanie i ewentualne usuwanie roślin gatunków obcych.	W przypadku stwierdzenia zagrożenia – usuwanie i utylizacja.	Obszar rezerwatu

Uzasadnienie

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody zostały opracowane na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916), zgodnie z art. 22 ust. 3 tej ustawy. Przez zadania ochronne rozumie się wyszczególnienie ustalonych działań ochronnych, które wynikają z potrzeby przeciwdziałania stwierdzonym zagrożeniom i utrzymania celu ochrony rezerwatu.

Rezerwat przyrody „Łęg nad Sweliną” został uznany na mocy Rozporządzenia Nr 11/2005 Wojewody Pomorskiego z dnia 20 czerwca 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Łęg nad Sweliną". Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasów łęgowych i grądowych w dolinie potoku Swelinia oraz stanowisk roślin gatunków chronionych i rzadkich.

W roku 2015 powstała dokumentacja do planu ochrony, która została zaktualizowana w roku 2020. Autorem opracowania było Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej o. w Gdyni. Jako zagrożenia dla celu ochrony rezerwatu autorzy wskazali: postępujące zmiany stosunków wodnych spowodowane obecnością urządzeń służących do poboru wód z potoku Swelinia i niewłaściwą gospodarkę wodami opadowymi w zlewni Swelinii.

Za najważniejszy naturalny czynnik w skali rezerwatu mogący mieć wpływ na zmiany jego flory wskazano procesy sukcesyjne: łąki śródlądowe zarastają, a miejscami pojawia się olsza, bez czarna i robinia akacjowa. W ramach działań ochronnych planuje się wykosić 2 powierzchnie łąk, które wykształciły się na siedliskach dawnego grądu. Jeszcze w latach 20. XX w. łąki zajmowały znaczną część terenu w granicach obecnego rezerwatu. Długotrwały brak ich ekstensywnego użytkowania sprawił, że występujące tu w przeszłości zespoły łąkowe utraciły swoiste cechy składu florystycznego. Obecnie zbiorowiska nieleśne reprezentowane są przez fitocenozy ziołorośli *Filipendulo-Geranium* oraz płaty łąk świeżych ze związku *Arrhenatherion*. Gatunkiem jeszcze stosunkowo liczny na obszarze łąk rezerwatu jest kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*.

Powierzchnia do koszenia została zweryfikowana w roku 2022 przez pracowników Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, planującego wykonywać działania ochronne w rezerwacie. W wyniku sukcesji drzew powierzchnia przeznaczona do koszenia jest mniejsza niż ta wskazana w dokumentacji do planu ochrony i wynosi obecnie 0,83 ha z czego 0,03 ha w wydz. 239 i nie będzie podlegała koszeniu w roku 2022. Przy weryfikacji i wyznaczaniu powierzchni do wykoszenia w wydz. 239 d nie włączono podmokłego fragmentu łąk, który nie zarasta i nie wymaga zabiegów ochronnych.

Regularne koszenie powinno przyczynić się do zachowania populacji kukułki i zahamowania procesów sukcesji, w tym zarastania łąk drzewami i krzewami, a także stopniowy powrót gatunków charakterystycznych dla dawnych zespołów i zbiorowisk roślinnych.

Od kilku lat obserwowana jest zwiększona presja turystyczna w obrębie rezerwatu, co może wiązać się m.in. z zawlekaniami gatunków obcych do wnętrza rezerwatu. Położenie ogródków działkowych w sąsiedztwie rezerwatu jest dodatkowym źródłem migracji diaspor roślin gatunków obcych, w tym inwazyjnego rdestowca pośredniego rosnącego na granicy rezerwatu z drogą gminną. Dlatego też Trójmiejski Park Krajobrazowy, który wystąpił o ustanowienie zadań ochronnych zamierza gatunek ten usuwać/wycinać i wywozić poza rezerwat. Jako, że rdestowiec jest rośliną bardzo żywotną i wytrzymałą, wskazane jest, aby dokonywać jego utylizacji zgodnie z opracowaniem „*Wytyczne dotyczące zwalczania rdestowców na terenie Polski*” zleconym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.

W rezerwacie, na łące w wydzielaniu 239d znajdują się dwa niewielkie obniżenia terenu, okresowo wypełnione wodą stojącą. Są to miejsca szczególnie cenne dla płazów w granicach rezerwatu jak i poza nim, gdyż jako jedne z nielicznych oferują możliwość składania jaj i skrzeku do wód stojących, o wyższej temperaturze niż w ciekach zasilanych z wysięków źródliskowych. Ze względu na ich bardzo małą powierzchnię (kilka metrów kwadratowych) i zauważalne w tej części rezerwatu przesuszenie terenu, nastąpiło ich bardzo szybkie zarastanie przez roślinność zielną. Bez podjęcia aktywnych działań chroniących te obiekty zanikną one całkowicie. Dlatego też w zarządzeniu wpisano jako działanie ochronne poszerzenie i pogłębienie tychże miejsc, z zachowaniem łagodnych spadków dna i boków. Działanie należy wykonać po okresie największej aktywności płazów. W miejscu oczek nie stwierdzono występowania stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin. Po kilku latach może okazać się konieczne ponowne odtworzenie oczek.

Informacja o projekcie zadań ochronnych została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnianym poprzez Ekoportal (www.wykaz.ekoportal.pl) - nr karty 107/2022.

W rezerwacie nie przewiduje się wykonania zadań ochronnych dotyczących ochrony czynnej gatunków roślin lub grzybów. W rezerwacie nie ma obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową.